

מכון
להתודות
לחב"ד רבינו
אליעזר פאפו
דע"א, מוד"ס
"פלא יועץ"
ועד

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לְקַט דְרוּשִׁים וּמֵאמְרֵי מוֹסֵר, שְנִלְקְטוּ מִתּוֹךְ סִפְרֵיו

פְּרִשְׁת בִּי תֵצֵא תִשָּׁפ"ד

כמו בדבר שבכר הרגל בו, והנסיגון יוביח. ולזה צונו לנו רבותינו זכרונם לברכה (עי' תנחומא פ' כי תבוא א), בכל יום יהיו בעיניך פחדשים. והנה תבות התפלה נקרא בית, כמו שכתוב בספר יצירה (פרק ד' יב) שתי אבנים בונות שני בתים וכו'.

פי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה ויצא אל מחוץ למחנה לא יבוא אל תוך המחנה. והיה לפנות ערב ירחץ במים ויבוא השמש יבוא אל תוך המחנה. (כג יא-יב)

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות יט.) אם ראית תלמיד חכם שחטא, אל תהרהר אחריו, כי ודאי עשה תשובה, כי הוא מחזק שהוא ממארי דחושבנא ובכל לילה יתן אל לבו את כל מעשיו אשר עשה ביום ההוא, ואם המצא ימצא פי עבר עברה או שבטל מצוה, תזקה על חבר מה חובתו ויעשנה, אשר לסוף אשמורות ישפך שיחה וידרש סליחה, ויתמרמר בבכי, ופלגי מים ירדו עיניו, ויהיה לזכרון בין עיניו אשר לא יוסיף לחטוא עוד, כמו שכתב רבנו יונה בשערי תשובה (שער א אות ד).

ואפשר זה רמז הכתוב "פי יהיה בך איש" גבוה המתגבר על יצרו כאיש, שהוא בתוקף צדיק, "אשר לא יהיה טהור מקרה", לעתים רחוקים אם נלכד בעצת יצר הרע, "לילה", פשהו בלילה, ואל תהרהר אחריו כי מסתמא אם "ויצא אל מחוץ למחנה" קדשה, שעבר עברה, או "לא יבוא אל תוך המחנה", שבטל מצוה, מה יעשה? "והיה לפנות ערב", כשפונה הלילה, בגמר הלילה אשמורה אחרונה, "ירחץ במים", ישפך פנים לבו וירחץ מצחו במי דמעוהו כמו שכתבו המקבלים (ראשית חכמה שער היראה ט'), ובזה ירויח "ויבוא השמש" ביום האחר, "יבוא אל תוך המחנה" של קדשה ולא יחטא עוד.

פי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשניאיה. (כא טו) הנה במצות ה' אשר הם חובת האדם יש שני סוגים: סוג אחר, מצות אשר אין בהם תועלת והנאה לגוף. ויש מהם אשר יש בהם תאנה ותענוג לגוף, כמו אכילה ושתייה בשבתות וימים טובים, ומצות עונה, שנפשו של אדם מתאנה להם ומחמדתם. ועקר עשיית המצות צריך שיהיו לשם פועלם בלתי שום פניה. אבל במצות שיש בהם הנאה לגוף קשה הדבר שלא יתערב בהם פניית הנאת עצמו, אבל במצות שאין בהם הנאה, מסתמא יהיה בהן מבחר הפונה לשם שמים.

ואפשר זה רמז הכתוב "פי תהיין לאיש שתי נשים" לפרע אחת משתי חובות להבורא, מלשון "לא תהיה לו בנושה" (שמות כב כד), "האחת אהובה" דהינו מצות שיש מהם הנאה בגופו, "והאחת שנואה" שאין בהם הנאה לגוף, על כל פנים "וילדו לו בנים" - תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (רש"י בראשית ו ז), הכל למצוה יחשב. "והיה הבן הבכור לשניאיה", דבר הכתוב בהנהגה, כי מסתמא הפונה היותר מבחרת היא למצות שאין בהם הנאה לגוף, כי בני עליה אשר יעשו מצות אשר יש בהם תענוג ולא יכוננו להנאת עצמם בכל אלא הכל לשם אהבת הבורא, הנם מועטים. ובזה אני מפרש "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים" (שיר השירים ז ז), שיעשה דוקא לשם אהבת ה' אף במצות שיש בהם תענוגים.

פי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגה ולא תשים דמים בביתה כי יפל הנפל ממנו. (כב ח)

כתב הרב האר"י הקדוש (משנת חסידים מסכת בריאה דערבית) בענין התפללות, כי בכל תפלה ותפלה נעשה תקון חדש אשר לא נעשה ביום אתמול, כי אין יום דומה לחברו ואין תפלה דומה לחברתה, ומחשבה זו מועלת הרבה לענין הפונה, שאינו דומה חשק האדם וכונתו בדבר חדש

ת

שיבנו אבינו לתורתך - כבר כתבו כל המפרשים וספרי המוסר (ראשית חכמה, שער התשובה פ"ב אות כד), שלכך תקנו בתחלת ברכה זו השיבנו אבינו לתורתך, כי בלתי תורה אין עבודה ואין תשובה, ולפי מה שירבה איש הישראלי לעסוק בתורה או לשמע בלמודים - כך ירבה להיות עובד אלוקים ולשוב בתשובה שלמה, ולפי מעוטו בעסק התורה - ככה יום יום יהיה נזור אחר מעבודת ה' יתברך, עד שמרעה אל רעה יצא ולא ירגיש כי נעשה לו כהתר ודרבו ישר בעיניו, ולא ימצא מקום לשוב בתשובה. ומשום הכי תחלת התשובה הוא שלא לאבד רגע מהזמן יקר הערה, וכאשר האדם מקפיד וזהיר וזריז שלא לאבד מרגליות, ביותר יש להקפיד על אבדת הזמן, ובכל עת שהוא פנוי ילמד אשר לא ידע, או ילך אצל חכם וילמדנו, וכזה ימצא ארחות חיים. ויתעורר האדם באמרו ברכה זו, כי בלתי אפשר יתפש הקדוש ברוך הוא את האדם בזויעו או בצואר בגדו ויחזירנו בתשובה, ואין הקדוש ברוך הוא מסיר הבחירה ויצר הרע מן האדם להיות כמלאכי מרום, זה בלתי אפשר, אלא פגנת ברכה זו שיהיה לנו התעוררות ועזר משדי בבואנו ליטהר הנה כי כן יושב בשמים ישחק על האומר ברכה זו והוא אינו נותן לב כלל לשוב ואינו חפץ בתשובה ובתורה, כי יאמר האם תרצה שאאחז בידך להשיבך על פרחך שלא בטובתך, ובכן יפגע לכו ויתן לב לשוב. וזה כלל גדול בכל התפלות והתחנונות והבקשות, שלא על עצמו בלבד יבקש אלא על כל ישראל, שהרי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות יב:): כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא, ואם אמרו (מכות יא.) על הכהן גדול שהיה נענש שהרוצח שהיה גולה לערי מקלט לא ישוב עד מות הכהן הגדול, תלה במיתת הכהן הגדול לפי שהיה לו לבקש רחמים על דורו שלא יבואו לידי כה, אם כך היה נענש על רעת הגוף, על אחת כמה וכמה על רעת הנפש. הנה כי כן יש לבנו מאד ולהתפלל על כל הפושעים שישונו על ידי שיחתך הקדוש ברוך הוא חתירה מתחת פסא הכבוד, ויעזרם בעבור כבוד שמו שיתעוררו לשוב.

כ

ל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם יעבר אדם על אחת מהם בין בזדון בין בשוגג פשיטתו מחטאיו חייב להתודות לפני האלהים יתברך שמו שגאמר (במדבר ה ו) איש או אשה כי יעשו מקל חטאת וכו' והתודו - זה ודוי דברים ובה מצות עשה. וזה אחד מן הדברים אשר הראנו ה' אלהינו גדל מדת טובו, אשר בהעמק האדם את מחשבתו בזה יראה שהוא דבר נפלא הפלא ופלא עד היכן הגיע טובו וחסדו עמנו, שבהיותנו מודים לפניו את אשר הכעסנו אותו, למצוה יחשב לנו, וקובע לנו שכה היש חד מתוק מזה. והנה אדם יראה לעיניו, שכל אחד מישאל מקנים מצוה זו בכל יום פעמים או יותר, אבל דא עקא שיש תנאי למצוה זו, שישונו מדרבנו הרעה ויעזב רשע דרבו ואיש און מחשבותיו וישב אל ה' ויהיה מודה ועוזב ירחם, לא כן האומרים הודוי מבלי שים לב אם אומרים ודוי או עשרת בני הקו, ויש את לבכם באתו פרק מחשבות עמל ואון להוסיף על חטאתם פשע, הא ודאי פשיטא דכל כי הא ודוויים אחת ותשע לא יעילו לאוצרות רשע, ואדרבא הודוי כזה מקריעו לכף חובה ומוסיף עליו איבה, כי יחרה אף ה' וקנאתו, באמר: הבהתל באנוש תהתל בי, אין זה ודוי יהגה אלא זילותא וחוצפא יסגה. ומי שיש לו לב טהור אשר הוא יהודי, יתן לב באמירת הודוי לאמרו בכונה והכנעה רבה, ויגמר בלבו באתו פרק שלא לשוב עוד לכסלה, ואז הודוי יחשב למצוה, ומצוה גוררת מצוה, ויעזרהו האל יתברך לשוב בתשובה - נא"ה.

ספר ההכנה לחודש אלול וימים נוראים
ניתן להשיג במכון "אורות פלא"
ירושלים
בטל: 02-6413780

הופיע ויצא לאור הספר
דן ידין
על התורה והמועדים
להשיג בחנויות הספרים המובחרות

